

1R-3R ESO · EMC · UNITAT 6

Triar amb recursos escassos

Escassetat i cost d'oportunitat, agents econòmics, mercat, indicadors i l'economia de Catalunya

6

PER COMENÇAR

En aquesta unitat aprendràs a...

Distingir necessitats i desitjos, i explicar per què cal triar quan els recursos són limitats.

Calcular el cost d'oportunitat d'una decisió senzilla.

Descriure qui participa en l'economia i com circulen els diners entre famílies, empreses i sector públic.

Explicar amb exemples propers com es forma un preu i llegir els indicadors bàsics: PIB, atur, inflació i altres.

Comparar amb dades oficials l'economia de Catalunya amb la del conjunt d'Espanya.

SITUACIÓ DE PARTIDA · CAS FICTICI

Una situació de partida

És gener i l'alumnat de 3r B torna de les vacances. La Inés ha portat una caixa de cartes il·lustrades: un got d'aigua, un abric, unes sabatilles esportives, un fonendoscopi, un autobús i una entrada de concert. Cadascuna costa un cert nombre de fitxes, i l'equip només en té deu. La Salma i en Joel no es posen d'acord sobre quina és una necessitat i quina un desig. La Inés no diu qui té raó: pregunta a què es renuncia amb cada elecció.

❓ Si tinguessis 20 € per al cap de setmana, en què te'ls gastaries primer i què deixaries sense comprar?

❓ És el mateix necessitar una cosa que desitjar-la? Posa un exemple de cadascuna.

❓ Per què pot pujar el preu d'una entrada de concert quan hi ha molta gent que hi vol anar i poques entrades?

MAPA DE LA UNIDAD

Lo que vamos a ver

- **6.1** El problema econòmic
- **6.2** Qui participa en l'economia
- **6.3** El mercat
- **6.4** Com mesurem l'economia
- **6.5** L'economia de Catalunya

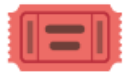
Necessitats i desitjos

Necessitats

- Sense elles no es pot viure o viure bé
- Menjar, tenir un sostre, cuidar la salut, anar a l'institut
- Un abric a l'hivern

VS

Desitjos

- Agraden, però no són imprescindibles
- Una entrada de concert, unes sabatilles noves
- L'abric de moda de la botiga del centre, potser

CLAVE

Els recursos són **escassos**: mai no n'hi ha prou per a tot. Triar una cosa és renunciar a unes altres.

El dissabte d'en Hugo

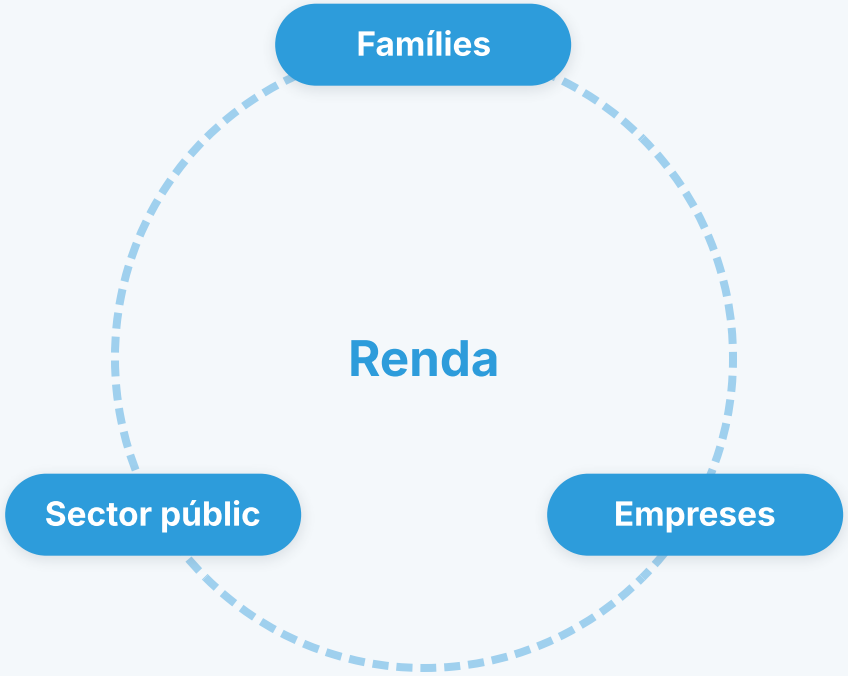
Quatre hores lliures

Valora cada hora d'1 a 5 (supòsits seus): casa, 3; entrenar, 5; estudiar, 4.

1. **Punts.** A: 4 × 3 = 12; B: 2 × 5 + 2 × 4 = 18; C: 2 × 3 + 2 × 4 = 14.
2. **Elecció.** Guanya el pla B, amb 18 punts.
3. **Cost d'oportunitat.** Triar B és renunciar a C: 14 punts. Triar A o C, renunciar a B: 18.

✔️ **El cost d'oportunitat és el millor a què renuncies, no el preu que pagues.**

El flux circular de la renda

🧩 **Famílies:** ofereixen la seva feina i en reben sous; compren béns i serveis.

🔄 **Empreses:** produeixen, venen i paguen sous amb els seus ingressos.

🌱 **Sector públic:** cobra impostos i presta serveis com la sanitat, l'educació o el transport.

CLAVE

Un canvi en un punt del cercle es nota a tots els altres. Fora del dibuix queda la **resta del món**.

Les bicis dels encants

20 bicis de segona mà

Cada preu produeix una resposta diferent del públic.

1. **A 40 €.** En ven 14 i ingressa 14 × 40 = 560 €.
2. **A 30 €.** En ven 16 i ingressa 16 × 30 = 480 €.
3. **Amb 25 persones i 10 bicis.** Puja a 50 € i ingressa 10 × 50 = 500 €.

✔️ **Baixar el preu no li va convenir: ven més bicis, però ingressa menys. Ingressar no és guanyar.**

Sis indicadors de l'economia

PIB

Valor del que es produeix en un territori en un any.

Atur

Percentatge de persones actives sense feina.

Inflació (IPC)

Pujada general de preus en un any.

Tipus d'interès

Percentatge que s'aplica als diners prestats.

Tipus de canvi

Quant val una moneda en una altra.

Deute públic

El que deu el sector públic.

CLAVE

Mira sempre la **font i la data**: una xifra sense data no serveix per decidir.

Catalunya i Espanya davant l'atur

Taxa d'atur

Catalunya, 8,3 %, i Espanya, 10,2 %. Menors de 25 anys: 17,4 % i 23,3 %.

1. **Amb Espanya.** Total: 8,3 − 10,2 = −1,9 punts; menors de 25 anys: 17,4 − 23,3 = −5,9.

2. **Joves i total.** A Catalunya, 17,4 / 8,3 ≈ 2,1; a Espanya, 23,3 / 10,2 ≈ 2,3: més del doble.

3. **Punts.** Un punt percentual és la diferència entre dos percentatges, no un 1 %.

✔️ **L'atur no es reparteix per igual entre territoris ni edats, però l'EPA és una enquesta i la taxa és una mitjana.**

PIB per càpita: Catalunya el 2025

Euros per habitant (avançament de l'INE, Comptabilitat Regional).

Font: INE, Contabilidad Regional de España, avançament 2025 (consulta: 11/2026).

CLAVE

Catalunya queda al **114,5 %** de la mitjana espanyola: 4.962 € més per habitant.

🙋 PREGUNTA PER A LA CLASSE

«L'economia de Catalunya va bé perquè el seu PIB per càpita és de 39.199 €.» Què li falta a aquesta conclusió?

A Res: una xifra n'hi ha prou

B Altres dades, com l'atur, i comparar el mateix any

C Un gràfic de colors

✔️ El PIB per càpita és una mitjana: no diu el que guanya cada persona ni mesura com de bé es viu.

REPASO

Idees clau

- **Escassetat.** Necessitats i desitjos, recursos escassos, cost d'oportunitat, incentius.
- **Agents.** Famílies, empreses i sector públic, flux circular de la renda, impostos que es paguen i serveis que es reben, cada agent decideix amb recursos escassos.
- **Mercat.** Oferta, demanda i preu, comerç i benestar, desigualtats.
- **Indicadors.** PIB, atur i inflació, tipus d'interès i de canvi, deute i pressupost.
- **Catalunya.** PIB per càpita, sectors i ocupació, font i data.

PER ACABAR

Per pensar

1 Pensa en alguna cosa que has triat aquesta setmana: a què vas renunciar i quin va ser el teu cost d'oportunitat?

2 Si tanca l'única botiga d'un poble, què passa amb les famílies, les empreses i el sector públic seguint el flux circular?

3 Una notícia diu que «l'economia de Catalunya va malament». Quins indicadors, de quina font i de quina data demanaries?

Ara et toca a tu!

Repassa, practica i comprova el que has après.

📝 **Resum**

✅ **Test**

👆 **Interactius**

Llibre, presentacions, resums i tests gratis a **josesande.com**